

# NUNAGA - MIT LAND

SISSE DUPONT



# NUNAGA - MIT LAND

SISSE DUPONT



JEG ER DEN FØRSTE I MIN GRØNLANDSKE FAMILIE, SOM ER BLEVET  
AKADEMIKER, OG JEG FØLER, AT JEG SKYLDER MIN FAMILIE AT BRUGE MIN  
UDDANNELSE HER. JEG BLIVER NØDT TIL AT GIVE NOGET IGEN.

SUSSI WILLE BROGE



3000 KM nordøst for Danmark ligger verdens største ø, Grønland. Landet, der for mange danskere er synonym med igloer, hundeslæder og guldøl. Men som for grønlænderne er så meget mere.

Hvert år forlader mange grønlændere øen for at blive uddannet eller arbejde i Danmark, og alt for få vender tilbage, hvilket truer Grønlands mål om at blive uafhængig af hjælp fra Danmark. Landet har brug for, at nogle af de omkring 18.500 grønlændere, der er bosatte i Danmark, vender hjem til Grønland for at bruge deres kompetencer her.

Der lever godt 56.000 mennesker i Grønland, og dette tal falder med cirka 350 personer om året. I hovedstaden Nuuk bor der 17.000 mennesker.

I 2011 lavede Den Nordatlantiske Gruppe i Folketinget den sidste af tre undersøgelser, der belyste, hvordan man kunne få flere grønlændere i Danmark til at flytte tilbage til Grønland. Fokus var på den gruppe, der nøgternt set er mest interessant for det grønlandske samfund og erhvervsliv: 1. generations grønlændere der enten er erhvervsaktive eller under uddannelse. I alt en gruppe på 3100 personer. Ifølge undersøgelse langes de alle hjem til Grønland, men ikke engang en tredjedel overvejer at flytte hjem permanent. Generelt synes de, at der er for mange samfundsmæssige problemer, det er svært at få et sted at bo og en institutionsplads til børnene - det er kort sagt for besværligt.

"Hvis man har været længe væk hjemmefra, kan man have en forestilling om, at det er meget tungt og svært, for portrættet af Grønland er ikke særlig positivt, når man sidder i Danmark. Vi har mange udfordringer heroppe i øjeblikket, men jeg synes, at portrættet er ubalanceret i forhold til, at her også er en masse godt," siger Sara Olsvig, der sad i Folketinget for partiet Inuit Ataqatigiit (IA) i 2011-2014 og nu er blevet formand for IA. Hun flyttede selv hjem til Nuuk efter sin uddannelse og tror, at især erhvervslivet kan gøre en større indsats for at få flere grønlændere i Danmark til at vende hjem ved at skabe en kontakt til dem allerede, mens de er studerende. Visheden om et ansvarsfuldt job, hvor man kan gøre en forskel for Grønland, vil gøre det attraktivt for de unge at vende tilbage.

"Jeg har indtryk af, at de, der flytter hjem, gør det af kærlighed til landet, og fordi de gerne vil være med til at løfte de udfordringer, der er her," siger Sara Olsvig.

I denne bog møder vi to af dem, der valgte at rejse tilbage til deres hjemland.

## GEORGINE GRAVERSEN

For anden aften i træk er 28-årige Georgine Graversens køkken fyldt med kød. I dag er det to rensdyrs bagkroppe, der skal skæres op i mindre stykker, så de kan gemmes væk i fryseren til vinterens mørke. I går var det forkropene, der blev parteret og hakket. Georgines mand, Nicolaj, skød selv et af dyrene i weekenden og står nu ved vasken med en sav, der langsomt skærer igennem knoglerne, så underbenet og kloven kan blive skilt fra det kødfyldte lår. Imens står Georgine ved komfuret og tilbereder de bøffer, de var nødt til at tage ud af fryseren for at få plads til rensdyret.

Den grønlandske mad var en af de ting, Georgine længtes efter i de otte år, hun boede i Danmark. Maden og naturen.

”Der var faktisk ikke noget, der holdt mig tilbage, overhovedet. Jeg var 110 procent sikker på, at vi skulle hjem – hjem til familien, hjem til maden, hjem til naturen,” fortæller hun om beslutningen om at flytte fra Odense og tilbage til sin barndomsby Nuuk. En beslutning, der blev endeligt truffet af Georgine og Nicolaj på deres bryllupsrejse i august 2013. Tre måneder senere flyttede de ind i deres lejlighed i den nye bydel Qinngorput, der er skudt op på østsiden af Malenebugten.

Georgine boede i Nuuk i hele sin barndom med sin grønlandske mor og danske far. Hun husker sin barndom i byen som en god tid med fokus på at lege i sneen om vinteren og sejle om sommeren. Men også en tid præget af sociale problemer i familien gennem generationer. Som 18-årig mødte hun Nicolaj, der havde boet i Nuuk med sin danske familie i fem år og gået på gymnasiet der. Han var på vej til Danmark for at studere videre, og Georgine besluttede at følge med ham til en fremmed by i et fremmed land, hvor hun kun kendte ham. En skræmmende oplevelse, hvor hun i starten følte sig meget alene og forfulgt af fordomme.

”Det var en svær tid, for hver gang jeg mødte nye mennesker og skulle fortælle, at jeg kom fra Grønland, blev jeg mødt med modstand – nå, er du så også alkoholiker? Men man vil gerne være en god ambassadør for sit land og vise,





at så slemt er det heller ikke,” fortæller hun.

Det nye liv i en anden kultur gav Georgine muligheden for at starte forfra og se på Grønland på en ny måde.

”Da jeg flyttede til Danmark, fandt jeg ud af, hvilken slags grønlænder jeg er. Nu kom jeg lige pludselig væk fra Grønland og så det fra et helt andet perspektiv. Jeg så alle de problemer, der var her i Nuuk, som jeg ikke havde set, mens jeg boede her,” siger Georgine.

Afstanden gjorde også, at hun kunne få øje på de problemer, der havde været i hendes egen opvækst og begynde at bearbejde dem. Det blev en lang proces, der endte ud i et ønske om at komme tilbage til Grønland og gøre en forskel.

”Hvis jeg bare holder min kæft og ikke vælger Grønland, så sker der jo ikke noget, så er vi ikke med til at skabe det Grønland, vi gerne vil have. Jeg vil vise, at selvom man er opvokset med lidt problemer i hjemmet, så kan man være velfungerende i Danmark, men man kan også ligeså godt være velfungerende her. Bare fordi man har haft nogle skavanker, er det ikke ensbetydende med, at ens liv er slut,” siger Georgine.

I Danmark var Georgine begyndt på en uddannelse som eventkoordinator på Handelsskolen. Efter at have været på barsel med datteren Cilja var tiden kommet til, at Georgine skulle have en praktikplads – noget, der viste sig at være noget nær umuligt i Danmark. Så da Nicolaj fik tilbudt et job i sin fars virksomhed i Nuuk, så Georgine sin chance. Hun vidste, at der var muligheder for en praktikplads i Nuuk og ønskede at få sin datter tættere på bedsteforældrene, der alle var i byen. Få måneder efter startede hun i sin drømmepraktik i kulturafdelingen i Kommuneqarfik Sermersooq, den kommune, hvor Nuuk ligger.

Det lille års tid, der nu er gået, siden de flyttede tilbage, har været meget

lykkeligt for Georgine og hendes familie, selvom de igen er blevet mindet om nogle af Grønlands skyggesider ved at flytte tilbage.

”Der er stadig problemer, når det bliver lønningsdag, da går stakkels børn rundt ude midt om natten, som ikke ved, hvad de skal, fordi far og mor er fulde. Det gør mere ondt nu, hvor man selv er blevet forældre. Nogle gange får man lyst til at tage de her børn med hjem, men jeg synes også bare, man skal passe på med det. Jeg ved ikke rigtig, hvad jeg som enkeltperson kan gøre,” siger hun, men tilføjer, at hun kan se på sine jævnaldrende, at der er ved at ske et generationsskifte. Der er mange, der ikke længere vil acceptere Grønland, som det var førhen – især de unge, der har været i Danmark. Derfor opfordrer Georgine alle unge til at rejse ud i en periode – blot de husker at komme tilbage.

”Jeg tror, at hvis jeg var blevet her, så var jeg ikke blevet den, jeg er i dag. Så jeg er vildt taknemmelig og glad for, at jeg har boet i Danmark og virkelig har lært mig selv at kende. Det er rart at være på toppen af fjeldet og sige: Jeg klarede det,” afslutter hun.



## SUSSI WILLE BROGE

"Jeg vil gerne give det til mine børn. Jeg vil gerne give dem sejlture, kaffemik, duften af lyng og det her med, at man leger med hinanden ude på gaden og klipperne," siger 36-årige Sussi Wille Broge og smiler, mens hun mindes sin egen barndom i den lille Grønlandske by Aasiaat, ca. 500 km nord for det lille grå bjælkehus i Nuuk, hvor hun sidder pakket ind i et grønt uldtæppe i den store sofa. Hun har boet i huset et par måneder og har endnu ikke fået sat lamper op, for det var lyst døgnet rundt, da familien flyttede ind.

Hun husker sin aanaa og aataa, den grønlandske betegnelse for mormor og morfar, og hvordan der lugtede af tørfisk i deres bygd. Hun husker, at hendes far installerede elektricitet hos dem i 1983. Indtil da havde huset været varmet op af koks og petroleum, og når der var gæster satte Sussis aanaa en ekstra spand frem bag døren, for toilet var der ikke noget af.

Hun mindes også, hvor nyt alting var, da hun som seksårig flyttede med sin familie tilbage til Bornholm, hvor hendes far oprindeligt kom fra. Den dag, hvor hun og hendes grønlandske mor stod på stranden i Allinge og så på nogle små isskoser ude i vandet og undrede sig over, hvor de kom fra. Indtil de løftede hovederne og viste sig at være svaner.

"Jeg følte mig ikke så tryk, og det var svært at være anderledes. Det var ikke, fordi de drillede, det blev bare altid pointeret, at jeg ikke var som de andre," siger hun om skoletiden i Danmark.

I mange år lagde hun afstand til sin grønlandske baggrund og så kun sig selv som dansk. Det var det sprog, hun talte og den hverdag, hun kendte. Men efter gymnasiet begyndte hun at blive nysgerrig på sin grønlandske identitet og valgte at flytte et år til Østgrønland for at arbejde. Her fandt hun pludselig sig selv tilbage i et land fyldt med mennesker, der lignede hende.

"Jeg fandt ro i mig selv. Jeg havde prøvet at undertrykke det grønlandske og tankerne om, hvorfor jeg havde nogle andre reaktionsmønstre end dem, jeg kendte i Danmark, og her var det helt normalt. Der var nogle, der lignede



mig, som jeg fandt et stort fællesskab med,” fortæller Sussi.

Da året var omme, tog Sussi tilbage til Danmark, hvor hun begyndte at læse Eskimologi og mødte sin mand Rasmus. Han var selv dybt fascineret af Grønland, og kort inde i deres forhold blev han tilbudt et job i den sydgrønlandske by Narsaq, som han med glæde takkede ja til – og Sussi tog med ham. Da de tre år senere vendte hjem til Danmark, var det mange store oplevelser fra den grønlandske natur og et lille barn i Sussis mave rigere. De slog sig ned i Hellerup, Sussi fortsatte sit studie med fuldtidsjob ved siden af, og hurtigt blev familien indfanget i den travle dagligdag i Danmark. Datteren Ivalu blev snart storesøster til Nuka, og de to piger startede i daginstitution med en masse andre små lyshårede danskere.

”Vi var ved at drukne i arbejde og i ”mere vil have mere”. Man tager et par timer mere, for at der kan komme en og gøre rent. Jeg havde været i tivoli med ungerne, og på vej hjem kommer der en gruppe filippinere ind i S-toget og så siger Ivalu: ”Der er Albertes mor!” Men det var ikke Albertes mor, det var deres au pair. Så den der 2900-koloni og det at have råd til rigtig mange ting, det kommer altså på bekostning af noget andet,” siger Sussi med henvisning til forbrugsspiralen, de blev hvirvlet ind i i Hellerup.

”Vi var jo på vej mod stress og skilsmisse. Og det kan godt være, vi får stress og bliver skilt alligevel, men nu har vi i hvert fald prøvet at ændre retning.” Så da Sussi var færdiguddannet, valgte familien at flytte tilbage til Grønland, denne gang til hovedstaden Nuuk. Efter forgæves at have søgt job i Danmark i seks måneder fik Sussi job i Arbejdsmarkedsafdeling i Selvstyrets, der blev indført i 2009. Nu var det hendes tur til at få fokus på karrieren, efter at Rasmus i mange år havde været den, der arbejdede over 60 timer om ugen. Det krævede dog noget overtalelse at få familien med til Grønland, men Sussi følte, hun kunne gøre en forskel i sit andet hjemland. De blev enige om, at Rasmus skulle indstille sin karriere en stund, for at Sussis kunne komme i gang, på betingelse af, at deres lille familie kunne trives i Grønland og at Rasmus fik en båd, når de kom frem.

”Det er meget, at han skal satse sin karriere, men man har jo heller ikke lyst



til at gå fra mand og børn, fordi man har en idealistisk forestilling om, at man kan gøre en forskel. Det føler jeg, at jeg kan - selvom jeg ikke har sort hår og brune øjne og kan tale sproget perfekt. Jeg tror, at jeg har noget viden og noget ballast, noget grønlandsk ballast, som kan bruges,” forklarer Sussi og fortsætter:

”Jeg tror, der er mange, der vælger at tage de lange uddannelser, fordi de tænker: Vi kan sagtens selv. Og det tror jeg, vi kan, men det kommer til at tage nogle generationer. De unge fra selvstyregenerationen, der ikke har været med i kampen om at tage det første skridt, og som er vant til, at man taler grønlandsk i skolen og har internet, de har ikke det postkolonialistiske låg hen over sig, som mine forældres generation - eller min hjemmestyregeneration - har.”

Sussi mener dog, at der stadig er mange unge grønlandere, der endnu ikke har mulighederne for at vende deres liv og tage styringen. Det gør hende ked af det.

”De, der er vokset op i en fisker/fanger familie, hvor deres forældre ikke

har haft store nok drømme for dem, de taber i det her spil, og det er rigtig ærgerligt. Mange af dem det er jo mine fætre og kusiner,” siger hun.

”Min ene kusine havde fem eller seks børn, inden hun var 25, og hun har ingen uddannelse. Så er der lang vej og også lang vej for hendes børn, der er opvokset i en lille bygd og synes, at Aasiaat er verdens største by - og der bor jo altså 3000 mennesker eller sådan noget.”

Sussi håber, at hun igennem sit job i Selvstyret kan hjælpe den nye grønlandske generation på vej mod selv at styre deres land - selvom hun også håber, at hendes danske mand snart får et job, så de kan betale deres husleje. Ellers må de flytte tilbage til Danmark og det hektiske liv - noget hun krydser fingre for ikke bliver nødvendigt.

”Hvis Rasmus får et job heroppe, hvor han også skal arbejde mange timer, så må vi alligevel have en au pair, men så kan det være, det bliver en grønlandsk ung pige i huset i stedet for en, vi importerer fra filippinerne, der kommer på kulturel udveksling, så hun kan lære at vaske op på dansk - eller på grønlandsk,” afslutter hun grinende.





De første beboere flyttede ind i Nuuks nye og moderne bydel Qinnqorput i 2003, og bydelen vokser stadig. Her bor mange velfungerende børnefamilier som Georgine og Nicolajs, men også mange af beboerne fra den omstridte Blok P i Nuuk centrum blev flyttet herud, da blokken blev revet ned i 2012, på trods af, at de færreste havde råd til de højere leveomkostninger herude.



"Jeg er glad for, at jeg har fundet mig en mand, der også ved, hvad Grønland er og kan lide Grønland, som jeg kan. For hvis jeg havde fundet en mand i Danmark, så tror jeg ikke, jeg havde fået ham herop. Så der har jeg været heldig," siger Georgine.



Hunden Nanu havde Georgine og familien også, da de boede i Danmark, og den skulle med til deres nye hjem. De havde også en kat, men den fik lov at blive i deres hus i Odense, som nu er udlejet.



Sussi savnede den grønlandske kaffemik-tradition, da hun var i Danmark. Den uformelle måde at fejre særlige begivenheder, hvor gæsterne blot kommer forbi kort og går igen, når en ny gæst skal have stolen - men ikke før, de har nået at smage de mange kager på bordet.



Inden ankomsten til Grønland var Sussi bange for, at overgangen ville blive svær for hendes piger med deres lyse hår og danske sprog. Tænk nu, hvis ingen ville lege med dem, fordi de var anderledes? Det lader dog ikke til at være et problem, og begge piger har kastet sig ud i det grønlandske liv med stort gå-på-mod. "Hver dag når de kommer hjem og har lært et nyt grønlandsk ord, så er jeg ved at hyle af stolthed," siger Sussi.





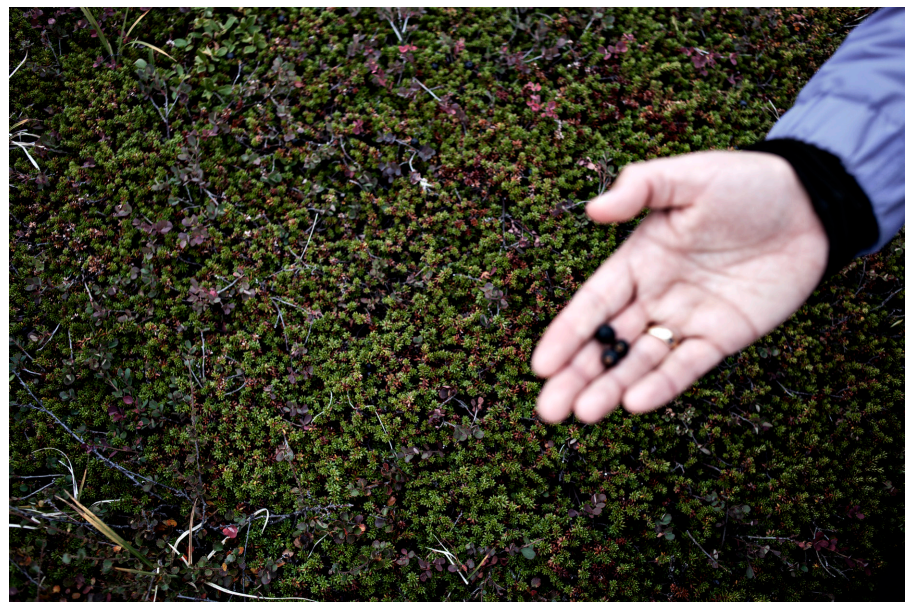


## NATUREN

Båden vipper næsten umærkeligt op og ned på det stille vand. Man kan høre en tikken og summen fra motoren, der er i gang for at varme båden op. Hele familien var blevet kolde, da de for lidt siden kom tilbage efter et par timers bærplukning på fjeldsiden i bugten Ugpik, 20 minutters sejlads ned i fjordsystemet sydøst for Nuuk. Fire store poser sortebær og en lille smule blåbær blev det til, indsamlet på den mosbeklædt skråning, gennemskåret af en lille flod af det klareste smeltevand oppe fra Hjortetakken. Nu er de ømme i kroppen efter at have måttet bukke sig ned for at nå de lave buske.

Oppe i bådens køkken står Georgine Graversen og hakker grøntsager til fiskesuppen. Imens pludrer hun på grønlandsk med sin mor Kuuna, der sidder med sit sovende barnebarn i armene. Cilja på 2 år er faldet helt om efter at have løbet rundt imellem sortebærbuskene med de to hunde, mens de voksne plukkede de små solbærlignende bær. Nu ligger hundene og sover ved siden af hende på deres hvide plystæppe.

Ude i kulden på dækket står Georgines mand Nicolaj og fisker sammen med sin svigerfar Niels. De skal fange ulke til aftensmaden i morgen, og Niels ser ud til at have heldet med sig. Efter en halv times tid er spanden fuld af brune fisk, der ligger og kigger op på dem med store øjne. Indenfor begynder varmen og duften af fiskesuppen at brede sig. Mændene bliver kaldt ind, Cilja bliver vækket, og familien samles om det lille bord, hvor suppen bliver øst op i store, mørkeblå skåle. Den smager af karry og ingefær og af de store fjordrejer, Nicolaj nøjsomt har stået og pillet for lidt siden.





En vigtig grund til, at Georgine og Nicolaj flyttede tilbage til Grønland, var at deres 2 årige datter Cilja kunne komme tættere på alle sine bedsteforældre.







## FAMILIEN

Det er mandag eftermiddag. Rasmus og pigerne har været inde og hente Sussi ved Selvstyre-tårnet i den lille grå Honda, og nu er de alle fire på vej hjem med bilen fyldt af indkøbsvare fra Pisiffik. De skynder sig, for de har en aftale med en iPad. Og Aanaa og Aataa, pigernes mormor og morfar på Bornholm, der sidder og venter i den anden ende af en Skype-forbindelse.

Familien vælter ind ad døren, støvlerne og de lilla vinterjakker bliver smidt i entreen, og pigerne forsvinder ned af trappen til deres værelser, hvor de lynhurtigt får skiftet til prinsessekjoler. Da de er tilbage i stuen med hver deres smurte knækbrød i hånden, samler familien sig som så mange gange før i sofaen, og Sussi tænder iPad'en. Hun når knap nok at sige til Ivalu og Nuka: "Er I klar til at sige hej til Aanaa og Aataa?", før deres mormor og morfar popper op på skærmen. Gensynsglæden er stor på begge sider af Atlanterhavet. Nuka fortæller om vennerne i børnehaven, Ivalu om sin nye kæresteovre i skolen. De fortæller også om, hvordan de alle var ude og sejle i lørdags og måtte slæbe en båd med en ødelagt motor hjem til Nuuk, om bølgerne og om, hvordan Ivalu blev søsyg og kastede op.

Aanaa synger grønlandske sange med pigerne og taler om, at hun snart vil op og besøge dem i Nuuk. Hun savner dem, men kan også se, at de har det godt. Imens begynder pigerne at blive utålmodige og vil hellere se tegnefilm. Nuka tager til sidst resolut fat i iPad'en og siger:

"Farvel alle sammen, baj!" og efter den grønlandske hilsen slukker hun for sin mormor og morfar.







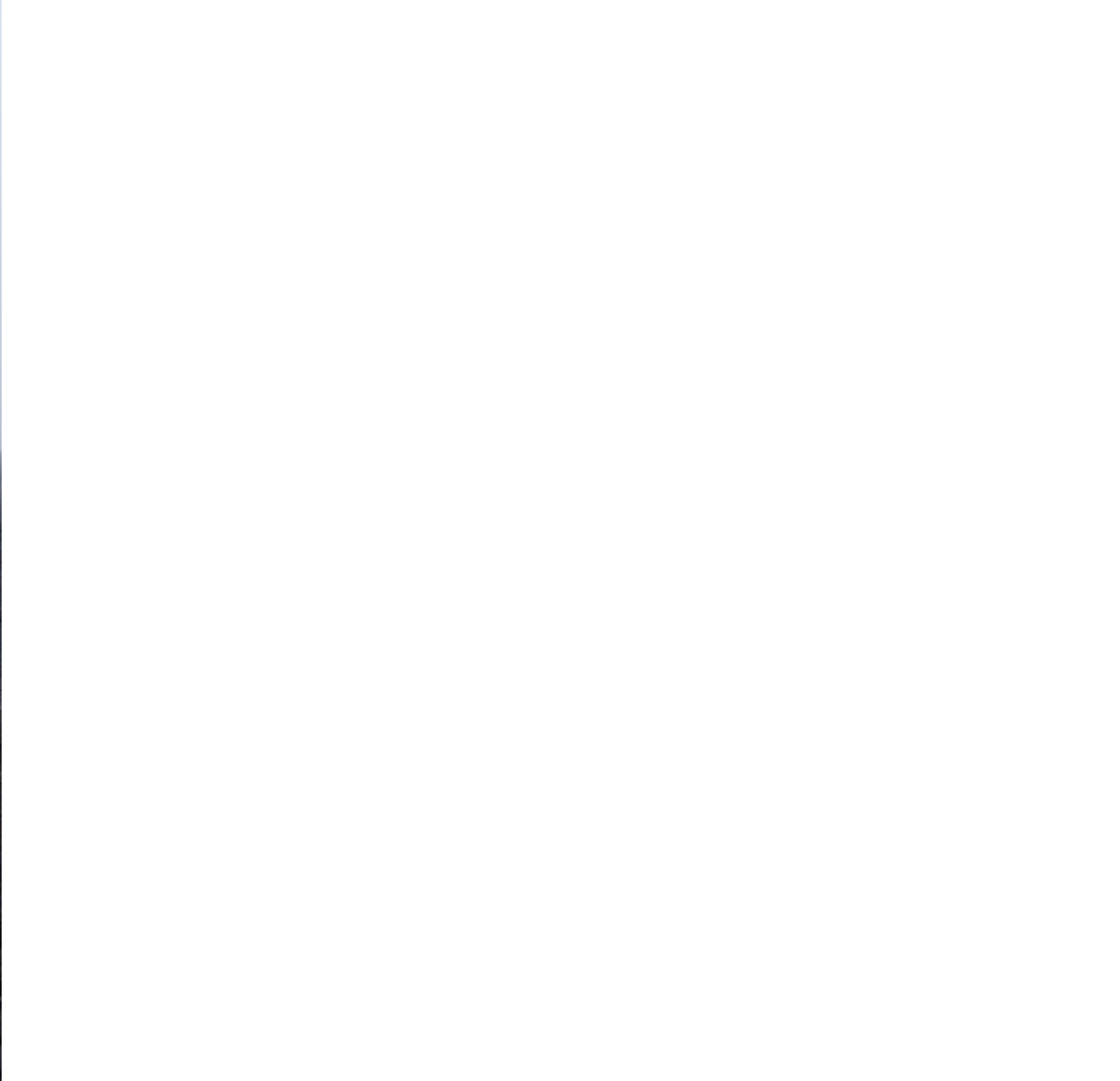


Et barns første skoledag er en mærkedag på højde med konfirmationen i Grønland, og alle børn bærer nationaldragter. Til Ivalus første skoledag i august havde hendes mormor lavet den farverige, perlebesatte overdel.



Det virker, som om hele Nuuk er samlet i den store sportshal, som tivoliet har indtaget denne weekend. Sidste uge blev det aflyst på grund af blæst og regn. Forlystelserne er de samme, som for 20 år siden, men det mærker man ikke på de mange glade børn.







## EN STOR TAK TIL:

Sussi, Rasmus, Ivalu og Nuka

Georgine, Nicolaj og Cilja

Alle de hjælpsomme mennesker, jeg  
mødte i Nuuk

Camilla Rønde, Kasper Almst,  
Anita Graversen og Liv Høybye

Nikolaj, Kiwi og resten af min  
familie

... og de mange andre, der har hjulpet  
mig på den ene eller anden måde.

Alle rettigheder forbeholdes.  
Fotografisk, mekanisk eller anden  
gengivelse af denne bog eller dele  
heraf uden fotografens tilladelse er  
forbudt ifølge gældende dansk lov  
om ophavsret.

2014 © Sisse Dupont

